

Esivalmistelun väliraportti

Työryhmä 4: maankäyttö, luonnonvarat, liikenne ja ympäristö

Sisällys

1. TYÖRYHMÄN KOKOONPANO	3
2. TYÖRYHMÄN KOKOONTUMINEN	3
3. TEHTÄVIEN JA PALVELUIDEN KOKONAISSUUS.....	3
3.1. Maakunnan järjestämisvastuulla olevat tehtävät.....	3
3.2. Maankäytön, luonnonvarojen, liikenteen ja ympäristön keskeisten toimijoiden yleiskuvaus	4
3.2.1. Toimintaympäristö	4
3.2.2. Organisaatiot	5
3.3. Kuvaus tehtäväkokonaisuuden lakisääteisistä ja muista tehtävistä ja palveluista.....	5
ELY-keskus, liikenne ja infrastruktuuri	8
3.3.2. Kainuun liitto	9
3.3.3. Kainuun sote-kuntayhtymä, ympäristöterveydenhuolto	11
4. LAKILUONNOKSEN MUKAISESTI MUODOSTUVA TEHTÄVIEN, PALVELUJEN JA TOIMINTATAPOJEN KOKONAISSUUS.....	12
4.1. Kokonaisuuden aiheuttamat edut ja haitat	13
4.2. Yhteensovittamis- ja lisäselvitystarpeet.....	14
4.3. Työryhmätyöskentelyä edistäneet tekijät ja hyvät käytännöt	14
4.4. Työryhmätyöskentelyä hidastaneet tekijät ja esiintulleet ongelmat	14
4.5. Tietojärjestelmät	14

LIITTEET: Resurssikartoituslomake 4.1.2017

1. TYÖRYHMÄN KOKOONPANO

Varsinainen jäsen:

Antti Komulainen, luottamushenkilö, puheenjohtaja
 Silja Keränen, luottamushenkilö
 Risto Leppänen, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
 Kari Pehkonen, Kainuun ELY-keskus, varapj.
 Päivi Parikka, Kainuun sote-kuntayhtymä
 Hannu Heikkinen, Kainuun liitto
 Martti Juntunen, Kainuun liitto
 Ari Nurkkala, Hyrynsalmen kunta
 Anne Siltavuori, Kajaanin kaupunki
 Juha Kaaresvirta, Sotkamon kunta
 Jouko Saastamoinen, Juko
 Mika Pylvänäinen, Pardia

Henkilökohtainen varajäsen:

Ilmo Komulainen, luottamushenkilö
 Sanni Väisänen, luottamushenkilö
 Timo Mäkikyrö, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
 Sirpa Lyytinen, Kainuun ELY-keskus
 Juha Moilanen, Kainuun sote-kuntayhtymä
 Paavo Keränen, Kainuun liitto
 Sanna Schroderus, Kainuun liitto
 Raija Potila, Ristijärven kunta
 Ismo Moilanen, Puolangan kunta
 Veijo Holappa, Suomussalmen kunta
 Elli Moilanen, Juko
 Liisa Korhonen, Pardia

Jari Pesonen, Kainuun ELY-keskus, sihteeri

2. TYÖRYHMÄN KOKOONTUMINEN

Työryhmä kokoontui väliraportin valmistumiseen 4.1.2017 mennessä yhteensä seitsemän kertaa; 31.10.2016, 14.11.2016, 23.11.2016, 29.11.2016, 9.12.2016, 19.12.2016 ja 2.1.2017.

3. TEHTÄVIEN JA PALVELUIDEN KOKONAISUUS

3.1. Maakunnan järjestämävastuulla olevat tehtävät

Maakunnan tehtäväalat (lihavoituna työryhmän tarkastelussa olevat tehtävät)

Maakunta hoitaa sille lailla säädettyjä tehtäviä seuraavilla tehtäväaloilla (Luonnos 22.12.2016):

- 1) sosiaali- ja terveydenhuolto;
- 2) hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen ja ehkäisevän päihdetyön asiantun-
jatuki kunnille ja ehkäisevät palvelut;
- 3) alueellinen alkoholihallinto;
- 4) pelastustoimi;
- 5) terveydensuojelu, tupakkavalvonta, elintarvikevalvonta sekä eläinten terveyden ja hyvin-
voinnin valvonta ja eläinlääkäripalvelut (**ympäristöterveydenhuolto**) (**talousvesi- ja uimavesival-
vonta**);
- 6) maatalous ja maaseudun kehittäminen;
- 7) maataloustuotteiden markkinajärjestelyt, maatalouden tuotantopanosten turvallisuus, laatu ja
käyttö sekä kasvinterveyden valvonta;
- 8) kalatalous ja vesitalous;**
- 9) aluekehittämisviranomaisen tehtävät, alueen, sen elinkeinoelämän ja innovaatioympäristöjen
kehittäminen ja rahoittaminen, näihin liittyvä koulutus ja osaamisen kehittäminen, kulttuurin edis-
täminen, yritys-, työ- ja elinkeinopalvelujen järjestäminen sekä kotoutumisen edistäminen;
- 10) alueellisen lyhyen, pitkän ja keskipitkän aikavälin koulutustarpeiden ennakointi ja alueellisten
koulutustavoitteiden valmistelu;
- 11) maakunnan suunnittelu ja maakuntakaavoitus;**
- 12) kuntien alueiden käytön suunnittelun ja rakennustoimen järjestämisen edistäminen;**
- 13) luonnon monimuotoisuuden suojelun edistäminen ja kulttuuriympäristön hoito;**

14) liikennejärjestelmän toimivuus, liikenneturvallisuus, tie- ja liikenneolot, alueellinen tienpito, maankäytön yhteistyö sekä toimintaympäristöä koskevien tietojen tuottaminen valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitteluun;

15) vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyyn liittyvät valvontatehtävät;

16) alueellisen liikuntaneuvoston asettaminen yhteistyössä muiden maakuntien kanssa sekä liikunnan edistäminen maakunnassa alueellisen liikuntaneuvoston toiminnan kautta sekä **ulkolureittitehtävät;**

17) maakunnallisen identiteetin edistäminen alueella yhteistyössä alueen muiden toimijoiden kanssa;

18) kulttuuria koskevien suunnitelmien ja kehittämistoimenpiteiden yhteensovittaminen osana maakuntastrategian ja -ohjelman sekä maakuntakaavoituksen toteuttamista;

19) vesihuollon edistäminen ja suunnittelu, vesivarojen käytön ja hoidon sekä tulvarisikien hallinnan tehtävät, alueelliset luonnonvaratehtävät ja huolehtiminen ympäristö-, vesihuolto- ja vesistöiden toteuttamisesta;

20) vesien ja merensuojelu, vesien ja merenhoidon järjestäminen ja toteuttaminen sekä merialuesuunnittelu;

21) ympäristötiedon tuottaminen ja ympäristötietouden parantaminen;

22) maakunnan varautuminen ja alueellisen varautumisen yhteensovittaminen;

23) maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomituspalvelujen järjestäminen sekä poronhoitajien sijaisavun kustannusten korvaaminen;

24) alueelliset romansiasia- ja romansiasioita koskevat tehtävät;

25) yhteispalveluiden alueellinen järjestäminen ja kehittäminen;

Maakunta voi lisäksi hoitaa:

1) yksityisteitä ja liikkumisen ohjausta koskevia valtionavustustehtäviä;

2) liikennepalveluiden maakunnallista kehittämistä ja järjestämistä sekä julkisen henkilöliikenteen suunnittelua ja järjestämistä samoin kuin sitä koskevia valtionavustustehtäviä, lukuun ottamatta toimintaa liikennekaaren (/) IV osan 1 luvun 3 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen kunnallisten ja seudullisten viranomaisten toimialueella, näiden alueiden liikenteen suunnittelua ja järjestämistä, sekä raideliikennettä;

3) saaristoliikenteen suunnittelua ja järjestämistä;

4) maakunnan ja sen alueen kaikkien kuntien tekemällä sopimuksella maakunnan hoidettavaksi kunnista siirretyt, maakunnan 1 momentissa tarkoitettuihin tehtävälaihin liittyvät tehtävät, joiden hoitamiseen kunnat ovat osoittaneet maakunnalle rahoituksen;

5) maakunnan ja sen alueen kaikkien kuntien tekemällä sopimuksella maakunnan hoidettavaksi kunnista siirretyt rakennusvalvonnan ja ympäristötoimen järjestämisen tehtävät, joiden hoitamiseen kunnat ovat osoittaneet maakunnalle rahoituksen;

6) maakunnan tehtäviin liittyviä kansainvälisiä ja Euroopan unionin asioita ja yhteyksiä;

Maakunnalla voi olla myös muita sille laissa erikseen säädettyjä tehtäviä.

Maakuntien on hoidettava tehtäviään yhteistoiminnassa ja maakunnalle kootusti siten kuin siitä laissa säädetään. Maakuntien sopimukseen perustuvasta yhteistoiminnasta säädetään 8 luvussa.

3.2. Maankäytön, luonnonvarojen, liikenteen ja ympäristön keskeisten toimijoiden yleiskuvaus

3.2.1. Toimintaympäristö

Maankäytön, luonnonvarojen, liikenteen ja ympäristön toimintaympäristö on moninainen kattaen suunnittelu-, rahoitus-, valvonta- ja kehittämistehtäviä mm. kunnille, yrityksille, yhteisöille, yksittäisille kansalaisille, muille viranomaisille ja 3. sektorille. Valmisteluryhmän toimeksiannon mukaiset keskeiset toimijat ovat Kainuun ELY-keskus, Kainuun liitto, Kainuun sote-kuntayhtymän ympäristöterveydenhuolto sekä Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin ELY-keskukset.

Kainuussa merkittäviä muutostekijöitä toimintaympäristölle ovat väestön väheneminen joillakin alueilla ja ikääntyminen, asutuksen keskittyminen taajamiin ja hyvien liikenneyhteyksien varrelle sekä rakentamistavoitteiden kohdistuminen taajamien ulkopuolisille, vetovoimaisille alueille. Tulevaisuuden haasteita luovat taajamien ja haja-asutusalueen yhdyskuntateknisen verkoston ja alempiasteisen tieverkon (ml. yksityistiet) ylläpito. Kainuun ulkoinen ja sisäinen saavutettavuus ovat olleet aina haasteellisia, näkymissä on sekä uhkia että mahdollisuuksia. Saavutettavuuden parantamiseksi tehdään yhteistyötä yli maankuntarajojen naapurimaakuntien ja Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien kesken.

Elinkeinojen kehittämisen painopistealueita ovat kaivannaistoiminta sekä bioenergia, tuulivoima, puurakentaminen ja laajemmin koko biotalous. Tie- ja rautatieverkon kunnossapito on tärkeä biotalouden edistämisen logistinen perusta. Luonnonympäristö on Kainuun vetovoimatekijöistä merkittävin; tämän vahvuuden ylläpitäminen ja viestinnällinen terävöittäminen (Kainuun on erotuttava muista alueista) ovat nousemassa esiin Kainuun maineen hallinnassa. Puhtaat vedet ja hyvät kalastusmahdollisuudet ovat Kainuun vahvuuksia.

3.2.2. Organisaatiot

ELY-keskus on valtion kehittämis- ja palvelukeskus, joka tukee ja edistää alueensa menestymisedellytyksiä, työllisyyttä, asukkaiden hyvinvointia, alueen elinvoimaisuutta sekä luonnonvarojen kestäväää käyttöä. Kainuun ELY-keskus on ns. kahden vastuualueen ELY-keskus, joka hoitaa elinkeinot, työvoima ja osaaminen- sekä ympäristö ja luonnonvarat -tehtäviä. ELY-keskus ohjaa myös työ- ja elinkeinotoimiston toimintaa. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksessa hoidetaan myös Liikenteen ja infrastruktuurin tehtäviä.

Kainuun liitto on Kainuun kuntien muodostama kuntayhtymä, joka toimii Kainuun aluekehitys- ja suunnitteluviranomaisena. Kainuun liitto vastaa maakunnan yleisestä kehittämisestä alueellaan, edistää suunnitelmien toteutumista sekä toteuttaa EU-ohjelmien mukaiset suunnittelu- ja toimeenpanotehtävät. Kainuun liitto toimii suunnitteluviranomaisena ja laatii maakunnan suunnitteluun kuuluvina maakuntasuunnitelman, maakuntaohjelman ja maakuntakaavan. Kainuun liitto edistää kuntien ja maakuntien välistä yhteistyötä sekä hoitaa tehtäviinsä liittyviä kansainvälisiä asioita ja yhteyksiä. Kainuun liitto valvoo maakunnan etua Euroopan ja kansallisella tasolla sekä huolehtii maakunnan positiivisesta tunnettavuudesta. Kainuun liitto hoitaa lisäksi kuntien sille erikseen velvoittamat tehtävät.

Kainuun sote-kuntayhtymään yhtenä tulosalueena kuuluva **ympäristöterveydenhuolto** vastaa Hyrynsalmen, Kajaanin, Kuhmon, Paltamon, Puolangan, Ristijärven, Sotkamon ja Suomussalmen ympäristöterveydenhuollosta. Ympäristöterveydenhuollon perustehtävänä on Kainuun väestön ja eläinten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen sekä terveyshaittojen ennaltaehkäiseminen tavoitteena turvata terveellinen ja turvallinen elinympäristö.

3.3. Kuvaus tehtäväkokonaisuuden lakisääteisistä ja muista tehtävistä ja palveluista

3.3.1. ELY-keskus

ELY-keskus, Ympäristö ja luonnonvarat

Kainuun ELY-keskuksen lakisääteisiä tehtäviä Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueella ovat alueiden käytön tehtävät, vesivarojen käyttö, vesilain valvonta-asiat, seuranta sekä vesienhoidon ja ympäristönhoidon edistäminen sekä ulkoilureitti- ja muinaismuistotehtäviin liittyvät asiat. Edellä mainittuihin tehtäviin on resursoitu vuositasolla noin 20 htv työpanos.

Alueiden käytön kokonaisuus muodostuu Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999, 18 §) mukaisista edistämistä ja ohjaustehtävistä kuntien alueiden käytön suunnittelussa ja rakentamisessa sekä osallistumisesta maakuntakaavojen laadintaan. ELY-keskukset ohjaavat ja valvovat kuntien yleis- ja asemakaavoitusta ja neuvovat maankäytön suunnitteluun liittyvissä kysymyksissä. ELY-keskusten valvontatehtävä painottuu Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999, 18 §) mukaisesti kuntapäätösten laillisuusseurantaan, joka voi johtaa viimekädessä valitukseen tai oikaisukehotuksiin. Valituksien välttämiseksi pyritään enemminkin ennako-ohjaukseen viranomais- ja työneuvotteluin sekä lausunnoin.

Rakentamisen ohjaaminen painottuu kuntien rakennusvalvontaviranomaisen ohjaukseen ja lausuntojen antamiseen vireillä olevista rakennusjärjestyksistä (viranomais- ja työneuvottelut, lausunnot).

Kulttuuriympäristön kokonaisuus perustuu Lakiin Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista (897/2009 ja Lakiin rakennusperinnön suojelemisesta (498/2010, 4 §), ELY-keskukset edistävät kuntien ja maakuntaliittojen kulttuuriympäristöohjelmien -ja selvitysten laatimista.

Rakennusperinnöstä annetun lain (498/2010) mukaan rakennusperinnön säilyttämistä edistävät ja valvovat ELY-keskukset ja Museovirasto. ELY-keskusten tärkeä työkalu kulttuuriperinnön vaalimisessa on harkinnanvarainen rakennusperinnön hoitoavustus, jota jaetaan pääasiassa pieniin yksityisiin korjauskohteisiin

Kaavoitus on pääasiallinen kulttuuriympäristöjen suojelumenetelmä ja ELY-keskukset arvioivat omalta osaltaan kaavoihin liittyvät suojelutarpeet. ELY-keskuksille voi tehdä rakennussuojelualoitteita ja ne voivat saattaa myös omasta aloitteestaan vireille rakennussuojelupäätöksiä. ELY-keskusten tekemät myönteiset suojelupäätökset alistetaan ympäristöministeriön vahvistettavaksi.

ELY-keskuksen tehtävänä on edistää ja valvoa luonnon- ja maisemansuojelua alueellaan, tehtäviä ohjaa Luonnonsuojelulaki (1096/1999 6 §). Valtakunnallisesti merkittävän maisema-alueen perustamisesta ja tarkoituksesta päättää ympäristöministeriö ja ELY-keskus valmistelee päätöstä yhdessä Ympäristöministeriön kanssa. Muusta maisema-alueesta päättää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus maakunnan liiton esityksestä (Luonnonsuojelulaki 1096/1999 33 §).

Kainuun ELY-keskus organisoii yhdessä Kainuun liiton ja Kainuun Museon kanssa Kainuun kulttuuriympäristötoimikunnan toimintaa, joka painottuu jatkossa valtakunnallisen kulttuuriympäristöstrategian ja sen toimeenpano-ohjelman toteutumisen edistämiseen Kainuussa. Kainuun kulttuuriympäristötoimikunta tekee yhteistyötä Pohjois-Pohjanmaan kulttuuriympäristötoimikunnan kanssa.

Tulvariskien hallinnan kokonaisuus muodostuu tulvariskien hallinnan kartoitus-, suunnittelu-, seuranta- ja raportointitehtävistä, joissa pannaan täytäntöön EU:n tulvadirektiivin (2000/60/EY) vaatimuksia ja sen johdosta Suomessa on säädetty Laki tulvariskien hallinnasta (620/2010) sekä Valtioneuvosten asetus tulvariskien hallinnasta (659/2010). Tarkoituksena on suojata erityisesti asutusta, ihmisten turvallisuutta ja yhteiskunnan tärkeitä toimintoja.

Operatiivinen tulvanaikainen tulvantorjuntatyö, esimerkiksi hyytötulvien yhteydessä (asiantuntija-apu pelastuslaitoksille) kuuluu ELY-keskuksen tehtäviin.

Patoturvallisuuden kokonaisuus muodostuu patoturvallisuuslain (494/2009) mukaisesta Patoturvallisuusviranomaisen viranomais- ja asiantuntijapalvelutehtävistä. Suomessa patoturvallisuusviranomais-tehtävää hoitaa Kainuun ELY-keskus, joka vastaa myös patoturvallisuuden valtakunnallisista kehittämis-tehtävistä ja kansainvälisestä yhteistyöstä. Tehtävän tavoitteena on korkea patoturvallisuuden taso Suomessa. Tehtävää toteutetaan viranomaisvalvonnalla, informaatio-ohjauksella sekä kehittämistoimenpiteillä.

Suomessa on noin 430 luokiteltua patoa, joka sisältää 120 jätepatoa. Padot ovat valvontakohteina paikallisia, mutta niiden vahingonvaara ulottuu usein laajalle alueelle yli maakuntarajojen ja erityisesti vaikutus samassa vesistössä sijaitseviin alapuolisiin patoihin voi olla suuri. Keskitetty toiminto mahdollistaa tehtävien organisoinnin asiakaslähtöisesti. Kainuun ELY-keskuksella on työntekijöitä patoturvallisuus-tehtävissä on Hämeenlinnassa, Kajaanissa ja Rovaniemellä

Valvonnalla huolehditaan siitä, että patoa hoidetaan lain ja asetuksen mukaisesti. Patoturvallisuusviranomaisen on mukana patojen korjaus- ja rakennusprojekteissa sekä häiriötilanteiden hallinnassa. Kansallisesti toimintaa kehitetään patoturvallisuusoppaan, koulutuksen ja kehittämishankkeiden avulla. Kansainväliseen yhteistyöhön osallistutaan yhteistyöverkostojen sekä kansainvälisten projektien kautta. Alaan liittyvissä kehittämishankkeissa patoturvallisuusviranomaisen osallistuu asiantuntijana tehtävää käsitteleviin ja sivuaviin työryhmiin.

Vesihuollon kokonaisuus muodostuu Vesihuoltolain (119/2001) mukaisista edistämis- ja valvontatehtävistä. Osana yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisesta tavoitteena on, että puhtaan veden saatavuus sekä terveyden- ja ympäristönsuojelulain kannalta asianmukainen jätevesihuolto on varmistettu. Vesihuollon turvaaminen on keskeistä myös terveyden- ja elintarvikehuollon toimivuudelle sekä alueelliselle elinvoimaisuudelle, mm matkailulle. Pohjaveteen liittyvät tehtävät vesivarojen ja vedenhankinnan osalta kuuluvat tehtäväkokonaisuuteen.

Vesistöihin liittyvä kokonaisuus muodostuu vesivarojen käytön kokonaisuudesta (Maa- ja metsätalousministeriö) sekä vesien ja merenhoidon edistämisen kokonaisuudesta (Ympäristöministeriö). Vesistötehtäväkokonaisuuteen kuuluvat seuraavat:

- vesistön käytön ja ohjauksen tehtävät (ml hydrologiset asiantuntijatehtävät)
- tulva- ja kuivuusriskien hallinta
- säännöstelyjen kehittäminen
- rakennettujen vesistöjen käyttö ja hoito, niihin liittyvät vesienhoidon tehtävät
- peruskuivatus- ja ojitustehtävät

Tehtäväkokonaisuudessa on tulvasuojelu- ja vesistökunnostushankkeita, joihin rahoitus tulee Maa- ja metsätalousministeriöstä. Rahoitus on harkinnanvarainen ja hankkeissa on siirrytty avustusmuotoon, jolloin ELY-keskus myöntää avustuksen hankkeen toteuttajalle, joka on yleensä kunta tai osakaskunta. Säädöspohjana on Valtioneuvoston asetus vesistön ja vesiympäristön käyttöä ja tilaa parantavien hankkeiden avustamisesta (714/2015) sekä Valtionavustuslaki (688/2001).

Vesien ja merenhoidon edistämisen kokonaisuus perustuu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin (2000/60/EY) yhteisön vesipolitiikan puitteista sekä Direktiiviin (2008/56/EY) yhteisön meriympäristön puitteista, jonka toimeenpanemiseksi Suomessa on säädetty Laki vesien- ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004) sekä Valtioneuvoston asetus vesienhoidon järjestämisestä (1040/2006) ja Valtioneuvoston asetus vesienhoitoalueista (1301/2004). Direktiivin tavoitteena on vesien hyvä tila kaikissa EU:n alueen vesimuodostumissa viimeistään vuonna 2015.

Kainuun maakunta kuuluu suurimmalta osaltaan Oulujoen-lijoen vesienhoitoalueeseen (VHA 4) ja pieneltä osin Vuoksen vesienhoitoalueeseen (VHA1). Vesienhoitoalueella työtä ohjaavat ja yhteen sovittavat ohjausryhmä, koordinaatioryhmä sekä ELY-keskusten nimeämät alueelliset vesienhoidon yhteistyöryhmät. Erityisesti vesienhoitosuunnitelman valmistelussa ja raportoinnissa tarvitaan maakuntien välistä yhteistyötä. Yhteistyökumppaneiden rooli korostuu erityisesti vesienhoidon toimenpideohjelman toteutuksen myötä.

Ympäristön tilan seurannan kokonaisuus perustuu Lakiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta (897/2009). Tehtäväälaan kuulu pinta- ja pohjavesien määrän ja tilan seurannan tehtävät. Ympäristöhallinnon seurantaohjelman mukaiset pinta- ja pohjavesien näytteenotto- ja laboratorioanalytiikan palvelut on vuoden 2016 alusta hankittu ostopalveluna, tuottajana koko Etelä-Suomessa on Ramboll Oy. Lisäksi MMM:n ohjaamana ELY-keskuksissa tehdään hydrologista seurantaa.

Alueiden käytön ja kulttuuriympäristöjen seurannan kokonaisuus perustuu Maankäyttö- ja rakennuslakiin (132/1999, 205 §) ja Rakennusperinnön suojelemisesta annettuun lakiin (498/2010). Kunnilla on velvollisuus toimittaa tekemiään päätöksiä tiedoksi ELY-keskukselle, joka seuraa toimialueensa maankäytön suunnittelutilannetta osallistumalla omalta osaltaan valtion ympäristöhallinnon tehtävään koota tietoa kuntien ja maakuntaliittojen maankäytöstä ja sen suunnittelusta.

Ulkoilureittitehtävien kokonaisuus perustuu Ulkoilulakiin (606/1973), Maastoliikennelakiin (1710/1995) ja Vesiliikennelakiin (463/1996). Alueellinen ELY-keskus vahvistaa kunnan laatiman ulkoilureittisuunnitelman, valtion maalle perustetun ulkoilureitin pitäminen on valtion asia, jollei valtion suostumuksella ole ulkoilureittitoimituksessa toisin määrätty. Maastoliikennelain mukaisen alueellisen kiellon ja rajoituksen asettaa ELY-keskus. Vesiliikennelain mukaisesta muita vesialueita koskevasta kiellosta ja rajoituksesta päättää toimivaltainen ELY-keskus.

Muinaismuistolain mukaiset ELY-keskuksen tehtävät perustuvat Muinaismuistolakiin (295/1963). ELY-keskus vahvistaa Museoviraston tai maanomistajan hakemuksesta muinaismuistojäännöksen rajat, jos kiinteää muinaisjäännöstä suojelualueineen ei ole määrätty kiinteistötoimituksessa tai lunastettu eikä Museoviraston ja maanomistajan kesken niistä ole kirjallisesti sovittu. Lisäksi ELY-keskus voi hakemuksesta Museovirastoa kuultuaan antaa luvan kajota muinaisjäännökseen.

Luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön edistämistehtäväkokonaisuus perustuu lakiin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista (897/2009). Tehtäviä ovat etenkin vapaaehtoisuuteen perustuvien luonnonsuojelualueiden perustamiseen tähtäävät edistämistehtävät (mukaan lukien METSO). Tehtäviin sisältyy korvaus- ja maanhankintaneuvottelut maanomistajien kanssa sekä asiaan liittyvä viestintä, neuvonta ja maanomistajien yhteistoiminnan edistäminen sekä luonnonsuojelualueiden perustamiseen tähtäävä hanketoiminta.

ELY-keskus, liikenne ja infrastruktuuri

Liikenne ja infrastruktuuri tehtäväkokonaisuus perustuu lakiin Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista (897/2009) sekä valtioneuvoston asetukseen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista (1392/2014).

Tienpitoon ja liikennejärjestelmään liittyviä tehtäviä tehdään valtakunnassa erilaisilla aluejaoilla. Liikennevastuualueita on yhdeksässä ELY:ssä Tienpidon ja joukkoliikenteen tehtäviä Kainuun alueella hoitaa Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen L-vastuualue. Lisäksi liikennepuolen henkilöresurseja on keskitetty tiettyjen tehtäväkokonaisuuksien osalta yhteen tai useampaan ELY-keskukseen. Hankintatehtävät (kunnossapito ja investoinnit) hoidetaan neljässä ELY-keskuksessa, Asiakaspalvelu ja luvat ym. hoidetaan Pirkanmaan ELY-keskuksessa, liikenneluvat Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksessa, vahingonkorvaukset Lapin ELY-keskuksessa, tieliikenteen telematiikka Kaakkois-Suomen ELY-keskuksessa, maantielauttaliikenne ja hoidon keskitetty kilpailuttaminen Varsinais-Suomen ELY-keskuksessa sekä taksiluvat neljässä ELY-keskuksessa. Lisäksi Liikennevirasto palvelee koko maata erikoisasiantuntemuksellaan. Liikennevirastolle kuuluu myös rata- ja vesiväyläasiat valtakunnallisesti.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus hoitaa **26 henkilön** voimin Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun alueella mm. seuraavat tehtävät:

- Alueellisen liikennejärjestelmätyön tehtävät (liikennejärjestelmän toimivuus, liikenneturvallisuus ja liikenteen hallintaan liittyvät tehtävät. Lisäksi on logistiikkaan, tieympäristöön sekä tienpidon lupiin liittyviä tehtäviä
- Alueellisen tienpidon suunnittelu ja ohjelmointi: tienpidon tulos- ja talousohjaus, tiestön hoidon ja ylläpidon suunnittelu ja ohjelmointi, investointien ohjelmointi ja investointihankkeiden suunnittelu, rajanylityspaikkojen kehittäminen sekä tie- ja ratamaanhankinta. Tähän kokonaisuuteen kuuluu yhteensä mm. 12845 km maanteitä, 2070 siltaa, 671 km kevyen liikenteen väyliä sekä 2 rajanylityspaikkaa, joista Kainuun osuus 4420 km maantietä, 500 siltaa, 126 km kevyen liikenteen väyliä sekä 1 rajanylityspaikka.
- Julkisen henkilöliikenteen suunnittelun ja järjestämisen samoin kuin sitä koskevat valtionavustus-tehtävät
- Yksityisteiden valtionavustusten valmistelun, päätökset ja seurannan tehtävät:
- Muita tehtäviä ovat liikkumisen ohjaus, kansainvälinen viranomaisyhteistyö ja valmiusasiat

Lapin ELY-keskuksen keskitetty hankinta hoitaa **23 henkilön** voimin kaikki tienpidon hankinnat (hoito, ylläpito ja rakennushankkeet) Lapin, Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maakuntien alueella.

Tienpidon ja liikenteen rahoitus

LVM osoittaa tilijaottelulla hallinnonalan talousarviomäärärahat Liikennevirastolle, joka osoittaa osan määrärahoista ELY-keskusten L-vastuualueille siten kuin tulosneuvotteluprosessissa on sovittu. Liikennevirasto ylläpitää hallinnonalan rahoituksen suunnitteluun ja seurantaan vaadittavia taloudenhallintajärjestelmiä (mm. SAMPO, Cognos).

Valtion omistaman liikenneverkon ylläpitoon, eli perusväylänpitoon, käytetään valtakunnallisesti vuosittain noin miljardi euroa. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen osuus perustienpidon rahoituksesta on Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun osalta ollut vuosittain tasolla n. 57 – 65 milj. €. Erilaiset hankeohjelmat ja eduskunnan myöntämät erillisrahat voivat heilauttaa rahoitusta vuositason tasolla suurestikin. ELY-keskus käyttää valtaosan rahoituksesta Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maantieverkon kunnossapitoon (hoito ja ylläpito), eli valtakunnallisten linjausten mukaiseen päivittäisen liikennöinnin turvaamiseen ja tieverkon pääoma-arvon säilyttämiseen ylläpidon toimiin. Liikenneväylien parantamisinvestointeihin jaa vain pieni osa rahoituksesta (n. 1 milj. € vuodessa). ELYn oman rahoituksen ohella parantamisinvestointeja voidaan toteuttaa vuosittain muutamalla miljoonalla EAKR- ja kuntarahoitusten avulla.

Lisäksi ELY-keskuksen toimialueella käytetään tiealueiden hankintaan n. 1 milj. € vuodessa. Myös rataan hankinta siirtyi ELYn vastuulle vuonna 2016 ja sen vuosivolyymi on luokka 1,5 milj. €.

Valtionapu yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen on vaihdellut suuresti vuosittain. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus tekee avustuspäätökset Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun alueella tiekuntien hakemusten perusteella. Vuositasolla avustuksia on jaettu n. 0,5 – 1,5 milj. €.

Joukkoliikenteen määrärahat osoitetaan erillisellä päätöksellä ELY-keskusten käyttöön ja ELY-keskukset käyttävät määrärahan joukkoliikennelain 45 §:n mukaisiin käyttötarkoituksiin. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen osuus joukkoliikennerahoituksesta on ollut vuositason tasolla n. 4 milj. €.

Kainuun maakunnan alueelle vuosittain käytetty osuus em. tienpidon, joukkoliikenteen, maanhankinnan ja yksityistieavustuksien rahoituksista on viime vuosina ollut luokkaa 25 %. Vuosittaiset vaihtelut ovat erityisesti tienpidossa merkittäviä, johtuen urakkakokonaisuuksien alueellista keskittämistä.

Liikennevirasto vastaa talousarvioesityksessä nimettyjen väyläverkon kehittämishankkeiden toteutuksesta. Maantieverkon kehittämishankkeiden yleis- ja tiesuunnitelmat laaditaan yleensä ELY-keskuksen toimesta Liikenneviraston osoittamalla ns. keskitetyllä suunnittelurahoituksella.

ELY-keskus, Elinkeinot

Kalatalouden tehtäväkokonaisuus perustuu lakiin Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista (897/2009). Tehtäväkokonaisuuteen kuuluu kalavarojen hoito, hyvät kalakannat ja toimivat kalastusjärjestelyt sekä elinkeinokalatalous. Lapin ELY-keskus hoitaa Kainuun osalta tehtäväkokonaisuuden. Työntekijöitä on Rovaniemellä ja Kajaanissa. Kalatalousviranomaisen vahvistaa, ohjaa, valvoo ja rahoittaa kalatalouden käyttö- ja hoitosuunnitelmia sekä kalastuslain säätelypäätöksillä, valvonnalla ja kalatalouskunnostuksilla turvaa kalavarojen käytön kestävyyttä. Se myös valvoo yleistä etua vesi-, ympäristö- ja YVA-lakien mukaisissa rakentamishankkeissa sekä valvoo ja toimeenpanee velvoitepäätöksiä. Kalatalousviranomaisen myöntää avustuksia vapaa-ajankalastuksen ja kalastusmatkailun kehittämiseksi sekä edistää yhteislupa-alueita ja antaa tietoa kalastuskieltoalueista. Elinkeinokalatalouden osalta se toteuttaa EU:n yhteisen kalastuspolitiikan toimeenpanoa, alueellisen yhteistyön kehittämistä sekä voi myöntää lupia kalastajille, joissa helpotetaan kalastajan edellytyksiä uuden kalastuslain mukaisesti.

3.3.2. Kainuun liitto

Kainuun liiton alueidenkäytön vastuualueen lakisäätteisiä tehtäviä ovat maakuntakaavoitustehtävät, maakunnan liikennejärjestelmäsuunnittelun käynnistäminen ja yhteistyön johtaminen, laaja-alaisten luonnonvarojen ja ympäristöä koskevien suunnitteluprosessien käynnistäminen ja yhteistyön johtaminen, kuntien ja maakuntien välisen yhteistyön edistäminen sekä tehtäviin liittyvien alueellisten, kansallisten ja kansainvälisten asioiden ja yhteyksien hoitaminen tehtäväalueella.

Maakunnan suunnittelu- ja maakuntakaavoitustehtävien kokonaisuus perustuu Maankäyttö- ja rakennuslakiin (132/1999). Sen mukaan Kainuun liitto vastaa maakunnan suunnittelusta. Maakunnan suunnitteluun kuuluvat maakuntasuunnitelma, muuta alueiden käytön suunnittelua ohjaava maakuntakaava ja alueellinen kehittämissuunnitelma. Alueidenkäytön näkökulmasta maakuntasuunnitelman keskeisiä sisältöelementtejä ovat maakunnan aluerakenteen ja liikennejärjestelmän pitkän aikavälin tavoitteiden määrittäminen. Maakuntakaavassa esitetään yleispiirteinen suunnitelma alueiden käytöstä maakunnassa tai sen osa-alueella.

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA 895/1999) mukaan Kainuun liiton on maakuntakaavaa laadittaessa oltava tarpeellisessa määrin yhteistyössä asianomaisten kuntien, valtion viranomaisten ja muiden maakuntakaavoituksen kannalta keskeisten tahojen kanssa. Kainuun liiton tulee huolehtia maakunnan suunnittelun edellyttämästä alueiden käytön, alue- ja yhdyskuntarakenteen, rakennetun ympäristön sekä kulttuuri- ja luonnonympäristön tilan ja kehityksen seurannasta alueellaan. Kainuun liiton on tiedotettava alueensa kunnille vireillä olevista suunnitelmistaan ja muista kuntien alueiden käytön suunnitteluun, rakennettuun ympäristöön ja rakentamisen ohjaukseen vaikuttavista toimenpiteistä.

Ampumaratalain (763/2015) mukaan Kainuun liiton tulee laatia ja pitää ajan tasalla kehittämissuunnitelmaa, jossa esitetään arvio maakunnallisten ampumaurheilukeskusten sekä muiden ampumaratojen riittävistä määristä ja niiden sijoitustarpeesta maakunnassa.

Kainuun alueella on voimassa 3 maakuntakaavaa ja yksi maakuntakaava on vahvistettavana ympäristöministeriössä. Kainuun kokonaismaakuntakaavan tarkistaminen on parhaillaan luonnosvaiheessa.

Liikennejärjestelmän kokonaisuus perustuu Lakiin alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista (7/2014), jonka mukaan Kainuun liitto vastaa maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelman suunnitteluprosessin käynnistämisestä, siihen liittyvän yhteistyön johtamisesta ja kyseisen suunnittelun yhteensovittamisesta maakunnan muun suunnittelun kanssa.

Ympäristötietokokonaisuus perustuu Lakiin alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista (7/2014), jonka mukaan Kainuun liitto vastaa alueellisten laaja-alaisten luonnonvarojen ja ympäristöä koskevien suunnitelmien osalta suunnitteluprosessin käynnistämisestä, siihen liittyvän yhteistyön johtamisesta ja kyseisen suunnittelun yhteensovittamisesta maakunnan muun suunnittelun kanssa. Kainuun liiton alueidenkäytön vastuualueen tehtäviin kuuluu mm. Kainuun ympäristöohjelman laatiminen, seuranta ja ajan tasalla pitäminen

Kuntien alueiden käyttö ja rakennustoimen osalta Kainuun liitto osallistuu kuntien ja ELY-keskuksen järjestämiin kehittämissuunnitteluihin sekä kuntakaavoja koskeviin viranomaisneuvotteluihin. Kainuun liitto antaa pyydettyä lausuntoja kuntakaavoista, maakuntakaavan tulkintaa koskevissa kysymyksissä sekä kuntien rakennusjärjestyksiä uudistettaessa.

Kulttuuriympäristön osalta Kainuun liitto osallistuu kulttuuriympäristöä koskeviin neuvotteluihin ja on mukana asiaa koskevien ohjelmien laadinnassa. Kulttuuriympäristöön liittyvät merkittävät alueidenkäyttöasiat ovat maakuntakaavoituksessa huomioitavia asioita.

Liikunnan edistäminen osalta Kainuun liitossa maakuntakaavoituksessa liikunnan edistäminen näkyy mm. seudullisesti merkittävien ulkoilureittien osoittamisessa maakuntakaavassa yhteistyössä Metsähallituksen, kuntien, 3.sektorin ja matkailutoimijoiden kanssa.

Muiden nykyisten tehtävien osalta Lain alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista (7/2014) mukaan maakunnan liitot edistävät kuntien ja maakuntien välistä yhteistyötä, hoitavat tehtäviinsä liittyviä kansainvälisiä asioita ja yhteyksiä.

Muu kansallinen, seudullinen ja alueellinen yhteistyö

Kainuun liiton alueidenkäytön vastuualue osallistuu ylimaakunnalliseen kehittämissuunnitteluun naapurimaakuntien kanssa (mm. kehittämissuunnittelu ja liikennekäytävät) sekä kansalliseen alueidenkäytön kehittämistyöhön ja tiedonvaihtoon.

Kansainvälinen yhteistyö

Kainuun liiton alueidenkäytön vastuualue on mukana Barentsin alueen yhteistyössä ja osallistuu erityisesti liikenne- ja logistiikkayhteyksien kehittämiseen. Maakunnan liiton alueidenkäytön vastuualue osallistuu lisäksi tarvittaessa EU-ohjelmayhteistyöhön.

Elinkeinojen edistäminen

Kainuun liiton alueidenkäytön vastuualue edistää elinkeinojen kehittämistä Kainuussa ja sillä on aktiivinen rooli meneillään olevassa biotalouden edistämistä koskevassa hankkeessa.

3.3.3. Kainuun sote-kuntayhtymä, ympäristöterveydenhuolto

Kainuun sote-kuntayhtymän ympäristöterveydenhuollon lakisääteisiä tehtäviä ovat talous- ja uimavesivalvonnan kokonaisuus, johon käytetään noin 1,2 htv työpanos.

Talous- ja uimavesivalvonnan tehtäväkokonaisuus perustuu Terveystensuojelulakiin (763/1994). Terveystensuojeluviranomainen valvoo säännöllisesti vettä toimittavan laitoksen jakaman veden laadun ja tankeissa, pulloissa tai säiliössä myytäväksi tarkoitetun talousveden laadun sekä vesilaitosten veden käsittelyn riittävydestä. Talousveden valvonnan tavoitteena on huolehtia, että vettä toimittavan laitoksen veden laatu täyttää sille lainsäädännössä annetut laatuvaatimukset ja -suositukset sekä samalla

ehkäistä talousvesivälitteisten epidemioiden esiintymistä. Jos talousveden laatu ei täytä asetettuja laatuvaatimuksia, on kunnan terveystensuojeluviranomaisen ryhdyttävä lain vaatimiin toimenpiteisiin, lisäksi se antaa tarvittaessa määräyksiä talousveden laatuvaatimusten turvamiseksi. Terveystensuojeluviranomainen käsittelee vettä jakavien laitosten hyväksymishakemukset ennen laitosten tai niissä tehtyjen muutosten käyttöönottoa.

Terveystensuojeluviranomainen valvoo myös yleisten uimarantojen, uimaloiden ja uimahallien uimaveden laatua. Terveystensuojeluviranomainen varautuu yhteistyössä muiden viranomaisten ja laitosten kanssa ennakolta erityistilanteiden aiheuttamien terveyshaittojen ehkäisemiseksi, selvittämiseksi ja poistamiseksi tarvittaviin valmius- ja varotoimenpiteisiin.

4. LAKILUONNOKSEN MUKAISESTI MUODOSTUVA TEHTÄVIEN, PALVELUJEN JA TOIMINTATAPOJEN KOKONAISUUS

Työryhmä esittää seuraavanlaisia tehtäväkokonaisuuksia 1.1.2019 alkaen:

Maankäytön tehtäväkokonaisuus esitetään toteutettavaksi Kainuun maakunnan toimesta. Tehtäväkokonaisuuteen kuuluvat seuraavat ELY-keskuksesta ja Kainuun liitosta siirtyvät tehtävät:

- alueiden käytön edistäminen (ELY)
- rakentamisen ohjaus (ELY)
- kulttuuriympäristön kokonaisuus (ELY, Kainuun liitto)
- alueiden käytön ja kulttuuriympäristöjen seuranta (ELY, Kainuun liitto)
- maakuntakaavoituksen tehtäväkokonaisuus (Kainuun liitto)
- ulkoilureittitehtävät (ELY)
- muinaismuistolain tehtävät (ELY)
- ampumarataverkoston kehittämisen suunnittelu (Kainuun liitto)
- maakunnan luonnonvaroja ja ympäristöä koskevien suunnitteluprosessien käynnistäminen ja yhteistyön johtaminen (Kainuun liitto)
- maakunnan suunnittelu alueidenkäytön vastualueen osalta (Kainuun liitto)

Patoturvallisuuden tehtäväkokonaisuus hoidetaan nykyisin valtakunnallisesti Kainuun ELY-keskuksen toimesta. Kainuun maakunnalla on tarvittavat edellytykset ja osaaminen tehtäväkokonaisuuden hoitamiseen valtakunnallisesti keskitettynä, mikäli ko. tehtävät siirtyvät maakunnan hoidettavaksi.

Vesihuollon tehtävät esitetään toteutettavaksi Kainuun maakunnan toimesta. Tehtävät jotka siirtyvät maakunnalle ovat:

- vesihuollon alueellinen ja siihen liittyvä strateginen edistämistehtävä sekä valvontatehtävä (ELY)
- pohjaveteen liittyvät tehtävät vedenhankinnan osalta (ELY)
- talous- ja uimavesivalvonnan kokonaisuus (Kainuun sote-kuntayhtymä, ympäristöterveydenhuolto)

Tehtävien järjestämisestä maakunnan sisällä työryhmä tarkentaa asiaa myöhemmin.

Vesistöihin liittyvään kokonaisuuteen kuuluvat vesivarojen käyttö ja vesienhoitosuunnittelu. Vesivarojen käytön osalta vesistöalueittaista yhteistyötä ja voimavarojen käyttöä kehitetään pohjoisten maakuntien (Kainuu, Lappi ja Pohjois-Pohjanmaa) alueella. Tehtäväkokonaisuuteen kuuluvat seuraavat ELY-keskuksesta siirtyvät tehtävät:

- vesistön käytön ja ohjauksen tehtävät (ml hydrologiset asiantuntijatehtävät)
- tulva- ja kuivuusriskien hallinta
- säännöstelyjen kehittäminen
- rakennettujen vesistöjen käyttö ja hoito, niihin liittyvät vesienhoidon tehtävät
- peruskuivatus- ja ojitustehtävät

Vesienhoitosuunnittelun osalta vesistöalueittaista yhteistyötä ja voimavarojen käyttöä kehitetään vesienhoitoalue 4:n maakuntien (Kainuu ja Pohjois-Pohjanmaa) alueella. Tehtäväkokonaisuuteen kuuluvat seuraavat ELY-keskuksesta siirtyvät tehtävät:

- Vesien ja merenhoidon edistäminen (vesienhoidon suunnittelu ja vesienhoidon toimenpideohjelman toteuttaminen)
- Ympäristön tilan seuranta

Liikenteen ja infrastruktuurin tehtäväkokonaisuutta hoidetaan nykyisellään varsin pienen henkilömäärän toimesta ja tehtävistä selviäminen on edellyttänyt voimakasta keskittämistä. Mikäli jatkossa jokainen maakunta vastaisi itsenäisesti em. tehtävien hoitamisesta, vaatisi se merkittävää lisäresurssointia. Tehtävien kustannustehokas organisointi edellyttää maakuntien välistä yhteistyötä ja tehtävien hoidon sujuvuuden kannalta yhteisiä voimavaroja jatkossakin. Tältä osin työryhmä vielä tarkentaa asiaa myöhemmin, kun ratkaisut liikenteen ja infrastruktuurin osalta on tehty. Liikennepuolen tehtäviin liittyy vielä epävarmuustekijöitä sillä reformiministerityöryhmä ei ole vielä tehnyt päätöstä tehtäväkokonaisuuden osalta ja myös liikenneverkko-yhtiö -ratkaisu (LIVE OY) on tekemättä.

Maakunnan liikennejärjestelmäsuunnittelun käynnistäminen ja yhteistyön johtaminen tehtäväkokonaisuus siirretään Kainuun maakunnan tehtäväksi. Alueellinen maakunnan liikennejärjestelmäsuunnittelu on olennainen osa maakunnan kehittämistä ja liikennejärjestelmäsuunnittelulla on tärkeä yhteys maakunnan alueen maankäytön suunnitteluun.

Maakunnan saavutettavuuden parantaminen ja logistisen aseman vahvistaminen edellyttää edunvalvontaa ja tiivistä yhteistyötä eri toimijoiden välillä alueellisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti.

Kalatalouden tehtäväkokonaisuutta ehdotetaan tehtävän pohjoisten maakuntien (Kainuu, Lappi ja Pohjois-Pohjanmaa) yhteistyönä.

Rakennusvalvonnan tehtäväkokonaisuus voidaan siirtää Kainuun maakunnan tehtäväksi maakunnan kaikkien kuntien yhteisellä sopimuksella ja niiden osoittaessa rahoituksen tehtävän hoitoon.

Kuntien ympäristötoimen tehtäväkokonaisuus voidaan siirtää Kainuun maakunnan tehtäväksi maakunnan kaikkien kuntien yhteisellä sopimuksella ja niiden osoittaessa rahoituksen tehtävän hoitoon.

Luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön edistämistehtäväkokonaisuutta työryhmä tarkentaa kantaansa tehtävien järjestämisestä myöhemmin.

Joukkoliikenteen tehtäväkokonaisuus, liikennepalveluiden maakunnallinen kehittäminen ja järjestäminen sekä julkisen henkilöliikenteen suunnittelu ja järjestäminen samoin kuin sitä koskevat valtionavustustehtävät (tieliikenteen avoin henkilöliikenne, lentoliikenteen ostot ja lentokenttäavustukset) voidaan lähtökohtaisesti siirtää Kainuun maakunnan tehtäväksi lukuun ottamatta Kajaanin kaupunkia, joka on toimivaltainen viranomaisen alueellaan. Tehtäväkokonaisuuden hoitamista ehdotetaan jatkovalmistelussa tarkasteltavaksi vaihtoehtoisesti myös maakuntien ja Kainuun kuntien välisenä yhteistyönä hoidettavana asiana. Työryhmä vielä tarkentaa asiaa myöhemmin, kun valmistella olevan liikennekaaren vaikutukset joukkoliikenteen järjestämiseen ovat nykyistä selkeämmin tiedossa.

Alueellinen, kansallinen ja kansainvälinen yhteistyö ja asiat tehtäväkokonaisuus voidaan siirtää Kainuun maakunnan tehtäväksi maakunnan tehtäväälaan kuuluvana tehtävänä. Näitä tehtäviä kuuluu myös edellä mainituille tehtäväkokonaisuuksille.

Elinkeinojen edistämisen tehtäväkokonaisuus voidaan siirtää Kainuun maakunnan tehtäväksi maakunnan tehtäväälaan kuuluvana tehtävänä. Näitä tehtäviä kuuluu myös edellä mainituille tehtäväkokonaisuuksille.

4.1. Kokonaisuuden aiheuttamat edut ja haitat

Kaikissa tehtäväkokonaisuuksissa saadaan turvattua tehtävien hoidon edellytykset (mm. resurssit ja sijaisuusasiat), mikäli resurssitilanne säilyy vähintään nykyisellä tasolla Kainuun maakunnassa. Monipuolisen erityisosaamisen yhteensovittaminen tarjoaa laajat mahdollisuudet laadukkaiden ja tasapuolisten palvelujen tuloksekkaalle ja tehokkaalle järjestämiselle niin paikallisesti kuin valtakunnallisesti. Tehtävien tasapuolisen palvelun varmistamiseksi osassa tehtäviä on koottavaksi eri osa-alueiden erityisosaamista käytettäväksi laajemmin ja osassa tehtäviä myös valtakunnallisesti. Tehtävien hoitoa voidaan edellä mainituin ratkaisuin kehittää aktiivisesti ja ne tukevat ja turvaavat tehtävien hyvää hoitoa Kainuun maakunnan osalta.

Riskinä on alueellisen erityisosaamisen siirtyminen LUOVAan ja sitä kautta yhteistyön vaikeutuminen esimerkiksi ympäristöhallinnon osalta sekä myös tietojärjestelmien ja tiedonvaihdon osalta. Vesiasioiden hoitamista voi vaikeuttaa tehtävien hoitamiseen liittyvät useat lait, joissa toimivalta olisi eri viranomaisella.

4.2. Yhteensovittamis- ja lisäselvitystarpeet

Liikenteen ja infrastruktuurin tehtäväkokonaisuus odottaa lopullisia ratkaisuja. Ratkaisujen selvittyä selvitetään tehtäväjärjestelyjen käytännön toteuttamisesta. Kalatalouden tehtäväkokonaisuuden osalta selvitetään Kainuun, Lapin ja Pohjois-Pohjanmaan kesken käytännön järjestelyistä. Kainuun kunnilta selvitetään kyselyllä halukkuus maakunnallisen yhteisen rakennusvalvonnan, ympäristötoimen ja joukkoliikenteen tehtäväkokonaisuuksien järjestämiseen. Ympäristöhallinnon ja liikennehallinnon nykyisten tietojärjestelmien ja tietoaineistojen käytön mahdollisuudet tulee selvittää. Tietojärjestelmät ja tietoaineistot ovat keskeisessä asemassa eri tehtäväkokonaisuuksissa. Vesiasioihin liittyvät useat lait, toimivalta on eri viranomaisilla. Työryhmässä mukana olevilla organisaatioilla on jo olemassa olevaa palveluista saatua palautetta ja tietoa palvelujen laadusta, joita hyödynnetään kevään aikana asiakkuusnäkökulmassa.

4.3. Työryhmätyöskentelyä edistäneet tekijät ja hyvät käytännöt

Nykytilan kartoitusta ja uusia tehtäväkokonaisuuksia on lähdetty hahmottelemaan Tiekartan pohjalta. Työryhmätyöskentely on ollut aktiivista varsinkin silloin, kun on keskusteltu tehtäväkokonaisuuksista ja niiden järjestämisestä uudessa maakunnassa. Tässä vaiheessa on voitu käsitellä asioita kuitenkin vain yleisellä tasolla.

Työryhmän jäsenten osallistuminen eri organisaatioista on tuonut vahvaa asiantuntemusta ja monipuolisuutta työryhmätyöskentelyyn, joka on koettu selkeänä vahvuutena.

4.4. Työryhmätyöskentelyä hidastaneet tekijät ja esiintulleet ongelmat

Liikenne- ja infrastruktuurin tehtäväkokonaisuuden ratkaisujen viivästyminen on aiheuttanut sen, että työryhmätyöskentelyssä on erittäin paljon epävarmuustekijöitä tehtäväkokonaisuuden osalta. Esivalmistelun kireä aikataulu on koettu ongelmaksi työryhmässä.

4.5. Tietojärjestelmät

Toiminnan kannalta keskeiset tietojärjestelmät kartoitetaan työryhmän toimesta myöhemmin.